

ՓՈՒՍԱՆ ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆԻ

«Տէր Աստուած իմ փառաւոր արարից զքեզ, օրհնեցից զանուն քո, զի արարեր սքանչելի իրս ...» (Եսայի ԻԵ:1)

1971 թուին էր երբ առաջին անգամ կատարեցի իմ ուխտս այս սուրբ Սեղանին առջեւ, ծառայելու բոլորով սրտիւ այս Սրբազան Աթոռին. եւ 1998 թուին, Լուսարարապետ ընտրութեանս առթիւ, խղճմտանքիս խորանին առջեւ սրտանց կատարեցի իմ ուխտը, Առաքեալին հետ ըսելով. «Ես կապեալ հոգւով երթամ յերուսաղէմ»: Ու այդ վայրկեանէն իսկ հոգիս աւելի կապուեցաւ այս Հաստատութեան խոչալին: Սակայն բախտորոշ այն օրը երբ անարժանս ընտրուեցաւ իբր 97-րդ Պատրիարքը այս սուրբ եւ պատմական Աթոռին, իմ ուխտը եղաւ ամբողջ եւ անսակարկ էութեամբ նուիրուիլ այս դարաւոր եւ փառաւոր Հաստատութեան բարի ու շինիչ սկզբունքներուն:

Եւ սակայն հիմա, երբ կը ստանամ Հովուական այս ցուպը, կարծէք կը ստանամ ձեռքերէն անոնց՝ որոնք ամբողջ դարեր Աստուծոյ հոգիով առաջնորդեցին այս սրբութիւններուն Հովանիին ներքեւ ապրած սիրտերը, ու սարսուռ մը կ'անցնի ամբողջ էութենէս: Երջանիկ հոյրը այդ քաջարի հովիւներուն, առաջինէն մինչեւ իմ արժանաւոր հոգեւոր Հայրս եւ Ուսուցիչս, Երջանկայիշատակ Եղիշէ Տ. Արք. Տէրտէրեան, որուն ստուերը կը զգամ թէ առաջնորդած է զիս հոս, թող բոլորն ալ իրենց յաւիտենական Հանգիստէն օրհնեն զիս, առաջնորդեն եւ ամրապնդեն իմ տկար քայլերս: Ըսի թէ արդէն կատարած էի ուխտս, բայց այսօր, մինչ կ'արտասանէի Պատրիարքական ուխտս, որ զիս ցկեանս կը կապէ այս ծանր, սակայն միաժամանակ քաղցր լուծին, յիշեցի Ս. Գրքին մէջ քանիցս յիշուած այն բացառիկ Ուխտը, «Ուխտն զոր երդուաւ Աստուած Հարցն մերոց», Ուխտ մը զոր Հայր Աստուած կատարած էր այս նոյն բարձունքին՝ Սիոնի Բարձունքին վրայ մեր երանելի ու մեծ նախահայրերուն հետ, պահպանելու իր ժողովուրդն ու անոր ապագան:

Արդարեւ, առանց այսպիսի աստուածային խոստումի մը առթած արիութեան, անկարելի պիտի ըլլար մեր քաջարի նախնիքներուն տոկալու մեր պատմութեան անողոք ճակատագրին ու կարենալ դուրս բերելու մեր ազգային կեանքը անասելի փորձութիւններու եւ դառնութիւններու առապարներէն: Սակայն չմոռնանք սիրելի Հայորդիներ, եթէ Աստուծոյ ուխտն է փրկել մեզ, միւս կողմէն ալ յիշենք որ աստուածային այս ուխտը կ'իրականանայ միայն ու միայն մարդկային միջոցներով, մե'ր միջոցներով, որովհետեւ Մարդը ինքն իսկ է Աստուծոյ ծրագիրներուն գործիքը: Այն ծառայութիւնը, որ ամենայն յօժարութեամբ կը նուիրուի բարի ու վեհ նպատակի մը, աստուածային ուխտառութիւն մըն է, որ Առաքեալին անսուտ խօսքին համաձայն, մարդը գործակից կ'ընէ «ընդ Աստուծոյ»:

Եթէ մէկ կողմէն չափազանց ուժեղ է անձիս տկարութեան մասին իմ ունեցած համոզումս, սակայն միւս կողմէն այսօր պատրաստակամութիւն կը յայտնեմ խիզախելու միակ այն պատճառով, որ կը հաւատամ թէ այս նուիրական յարկէն ներս դարերէ ի վեր իրականացած ու ապրող գաղափարն ու գործը պարզապէս հետեւանքն են մարդոց ընդ Աստուծոյ ուխտակցութեան հրաշալի արդիւնքին. մարդիկ՝ որոնք Յոյսի եւ Սիրոյ գաղափարականներէն տոգորուած եւ առինքնուած, մօտ ամբողջ տասնեւութ դարեր եկած են խառնելու իրենց հաւատքի սէրը իրենց ճիգի քրտինքին:

Սիրելի Միաբանակից եղբայրներ ի Քրիստոս, ես այսօր եկած եմ անգամ մը եւս այս Սրբազան Հաստատութեան դարաւոր ուխտին խառնելու իմ ՈՒՆՏԸ, իմ անգոր Հոգիիս ԻՂՁՆ ու ՅՕԺԱՐՈՒԹԻԻՆԸ, մի միայն այն վստահութեամբ թէ իմ հետս ուխտակից ունիմ ձեզ բոլորդ, կամովին եւ գիտակցութեամբ ծառայելու Հայաստանեայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցւոյ, Հայ Ժողովուրդին եւ նամանաւանդ նուիրական այս Սուրբ Աթոռին պատուաբեր կերպով: Թող միացնենք մեր ջանքերը, որպէսզի ժամանակին մէջ որ կ'ապրինք, մենք եւս կարենանք իրագործել «Ուխտն զոր երդուաւ Աստուած Հարցն մերոց», շարունակելու այն ինչ որ մեր երանելի նախնիքները՝ սկսած էին ու մենք պարտինք պատիւով շարունակել:

Եւ որքան սրտագրաւ կը հնչէ մեր վանական եղբայրութիւնը ներկայացնող բառերը կամ անունները. «Ուխտ Միաբանական» ու անոր կողքին՝ «Զինուորեալ Միաբանութիւն», որոնք կ'արտացոլացնեն մեր լոկ «Ծառայականներ» ըլլալու կոչումը, թէ ի՞նչ բանի համար կանչուած ենք մենք: Եթէ մենք իրա՛ւ գինուորներ ենք, նախ պարտինք արդարացնել մեր կոչումն ու ապա մեր վրայ դրուած յոյսերը: Եւ «ծառայութիւն» բառին լաւագոյն բացատրութիւնը կու տայ Հնդիկ մտածող՝ Ռապինտրանաթ Թակոր, որ կ'ըսէ. «Քնացայ եւ երազեցի թէ կեանքը հաճոյք էր. արթնցայ եւ տեսայ թէ կեանքը ծառայութիւն էր: Ծառայեցի եւ այն ատեն միայն հասկցայ թէ կեանքը իրաւ հաճոյք էր»: Չմոռնանք սիրելի Միաբանակից եղբայրներ, որ մենք բոլորս ծառաներն ենք մեր Երկնաւոր Հօր, եւ Անոր շնորհիւ՝ ծառաները մեր սիրեցեալ Հայ Ժողովուրդին, որոնց գերագոյն շահերուն առաջ պարտին տեղի տալ մեր անձնական, մեր Ես-ին շահերը, եւ մեր ոյժերը կեդրոնացնենք միմիայն այս Սրբազան Հաստատութեան բարեգարգման ու պայծառութեան:

Այս պահուս պիտի ուզէի երախտագիտական իմ զգացումները յայտնել նուիրապետական մեր Աթոռներուն, ազգիս Վեհափառ Հայրապետ՝ Տ. Տ. Գարեգին Բ. Կաթողիկոսին, Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Հայրապետ՝ Տ. Տ. Արամ Ա. Կաթողիկոսին, որոնք իրենց ներկայացուցիչներով, յանձինս՝ Գերշ. Նաթան Արք.ի եւ Վահան Եպս.ի, Անթիլիասէն՝ Գերշ. Տ. Վարուժան եւ Սեպուհ Արքեպիսկոպոսներու, եւ Կ. Պոլսոյ Պատրիարքական Փոխանորդ՝ Տ. Արամ Արքեպիսկոպոսին, իմ օծակից Հոգեւոր եղբայրներուս՝ Գերշ. Վիգէն եւ Պաթակ Սրբազաններուն:

Ծնորհակալութեան յատուկ խօսք Ս. Քաղաքի Քոյր Եկեղեցիներու Հոգեւոր պետերուն, ինչպէս նաեւ Գիւանագիտական Մարմիններու ներկայացուցիչներուն, եւ ձեզի՝ սիրեցեալ զաւակներ Հայաստանեայց Ս. Եկեղեցւոյ. աղօթեցէ՛ք որ Յաւիտենական Քահանայապետը՝ Քրիստոս, մեր սիրեցեալ ազգին պարգեւէ ՍէՐ եւ ՄԻՈՒԹԻԻՆ յամերամ ժամանակօք, Հայաստանեայց Առաքելական Եկեղեցւոյ Հաստատութիւն, մեր պանծալի Աթոռին՝ առաւել պայծառութիւն, եւ Սրբոյ Ուխտիս Միաբանութեան՝ իմաստութիւն, համերաշխութիւն եւ անսակարկ նուիրուածութիւն: Հայր Աստուած միշտ հաւատարիմ եղած է իր խոստումին, մենք եւս հաւատարիմ մնանք մեր ուխտերուն մէջ, ու մեր ընթացքովն ու վարքովը փառաւորենք կամքը Ամենակալին Աստուծոյ, որ է օրհնեալ յաւիտեանս. Ամէն:

Նուրհան Արք. Մանուկեան
Հայ Պատրիարք Երուսաղէմի